

Vergaderjaar 2015–2016

33 495

Financiële positie van publiek bekostigde onderwijsinstellingen

33 822

Financieel beheer en toezicht semipublieke sector

Nr. 96

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 14 juni 2016

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over de brief van 7 maart 2016 over aanbidding monitor beloningscodes/cao's bij WNT, 2014 (Kamerstuk 33 495, nr. 93) en over de brief van 24 februari 2016 over de beleidsreactie bij het rapport van de Inspectie van het Onderwijs over de naleving van declaratievoorschriften door de bestuurders hoger onderwijs (Kamerstukken 33 822 en 31 288, nr. 9).

De vragen en opmerkingen zijn op 14 april 2016 aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voorgelegd. Bij brief van 10 juni 2016 zijn de vragen beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Wolbert

Adjunct-griffier van de commissie,
Arends

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de monitor beloningscodes/cao's bij WNT en geen verdere vragen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het onderzoeksrapport van de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) naar de naleving van de declaratievoorschriften door bestuurders in het hoger onderwijs. Het stemt de leden tevreden dat er onderzoek is gedaan naar de opname van vergoedingsoverzichten in jaarverslagen, het hebben van duidelijke voorschriften van vergoedingen en de volledigheid van opgaven en de naleving van geldende normeringen.

De leden van deze fractie hebben in de zomer van 2015 aandacht gevraagd voor de noodzakelijke soberheid, transparantie en correcte omgang met declaraties door bestuurders. Het stemt de leden dan ook tevreden om met het inspectierapport, de kabinetsreactie en de reacties vanuit de koepels van VSNU¹ en VH² te zien dat er serieus gekeken is naar en werk wordt gemaakt van verbeteringen van de geconstateerde tekortkomingen in de transparantie en eenduidigheid rond declaraties. De leden vinden het van groot belang dat publieke onderwijsmiddelen zorgvuldig en in het belang van onderwijs worden besteed.

De leden hebben nog wel enkele vragen naar aanleiding van de ontvangen reactie op het onderzoek van de inspectie.

Zo vragen de leden of en welke ruimte en dus eventuele onduidelijkheid er nog kan ontstaan wanneer de hoger onderwijsinstellingen naar meer uniformiteit in richtlijnen toewerken in plaats van totale uniformiteit. Is het vanuit duidelijkheid en vergelijkbaarheid niet wenselijker om niet alleen naar meer uniformiteit toe te werken maar naar volledige uniformiteit, zo vragen de leden.

Verder stelt de Minister dat de inspectie nog nader onderzoek doet bij de instellingen waar de accountant rondom declaraties fouten heeft geconstateerd en eventueel gaat handhaven. De leden hebben hierover in schriftelijke vragen³ in de zomer van 2015 reeds vragen gesteld en kregen toen als antwoord dat het onderzoek van de inspectie afgewacht werd. De leden vragen de Minister om de Kamer nader te informeren over eventuele uitkomsten van fouten en onrechtmatigheden bij eerdere declaraties en om bij deze informatie ook de eventuele sanctionerende maatregelen te beschrijven.

Daarnaast vragen de voornoemde leden aandacht voor de transparantie rondom declaraties. Zijn er buiten de jaarverslagen ook andere vormen denkbaar die declaratiegedrag tussentijds zichtbaar maakt, bijvoorbeeld via een publieke website?

Tot slot vragen de leden de Minister of er – naast informatie over declaraties – ook instellingen zijn die geschenken en giften aan instelling of bestuurders (vanaf een bepaalde waarde) openbaar maken, zoals ook in het openbaar bestuur voor bestuurders en volksvertegenwoordigers al wel het geval is. Kan de Minister aangeven hoe zij aankijkt tegen het openbaar en transparant melden van eventuele geschenken aan bestuurders of instellingen? Tot slot vragen zij of dit iets is wat ook duidelijker en uniformer geregeld kan en dient te worden.

¹ VSNU: Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten

² VH: Vereniging Hogescholen

³ Antwoord d.d. 27 augustus 2015 op vragen van het lid Mohandis over de buitensporige declaraties van bestuurders van de hogeschool Windesheim (Aanhangsel Handelingen II, 2014/15, nr. 3162)

De leden van de D66-fractie lezen dat de kwaliteit van de aangeleverde gegevens iets verminderd is. Hoe kan dit en heeft dit gevolgen voor correctheid van de resultaten in de monitor? Tevens vragen zij of de Staatssecretaris ook iets kan zeggen of de bezoldiging richting de maxima groeien of juist niet. Tot slot vragen deze leden hoe het staat met de uitvoering van de motie van het lid Van Meenen c.s.⁴ over arbeidsvoorwaarden van bestuurders onderdeel laten zijn van de cao voor al het onderwijspersoneel.

II Reactie van de Minister

Ik dank de leden voor hun vragen en opmerkingen en ben het met de leden van de PvdA-fractie eens dat het van groot belang is dat publieke onderwijsmiddelen zorgvuldig en in het belang van onderwijs worden besteed.

De leden van de PvdA-fractie vragen of het niet wenselijker is om te werken naar volledige uniformiteit in plaats van meer uniformiteit ten aanzien van de richtlijnen met betrekking tot declaraties. Met de ho-instellingen is afgesproken dat zij werken aan volledige uniformiteit, waarbij we ons realiseren dat er in bepaalde gevallen specifieke afspraken noodzakelijk zijn.

Naar aanleiding van de reactie van de Vereniging Hogescholen en de VSNU is met de inspectie afgesproken vooralsnog geen aanvullend onderzoek uit te voeren.

Naar aanleiding van de beleidsreactie waarin is aangegeven dat de inspectie nog nader onderzoek doet bij de instellingen waar de accountant rondom declaraties fouten heeft geconstateerd en eventueel gaat handhaven hebben de leden hierover in de zomer van 2015 reeds schriftelijke vragen gesteld. Het antwoord was destijds dat het onderzoek van de inspectie afgewacht werd. In de beleidsreactie van 24 februari 2016 is aangegeven dat de inspectie bij de instellingen waar de accountant bij de controle fouten heeft geconstateerd, zal onderzoeken of er sprake is van onrechtmatige besteding van de rijksbijdrage en indien mogelijk gaat handhaven. Waar relevant zal de Kamer worden geïnformeerd over eventuele uitkomsten van onrechtmatigheden en waarbij ook de eventuele sanctionerende maatregelen worden beschreven.

Op de vraag of er naast de jaarverslagen ook andere vormen denkbaar zijn die declaratiegedrag tussentijds zichtbaar maken, ben ik van mening dat tussentijds rapporteren tot een extra administratieve last voor de instellingen leidt. De instellingen moeten de betreffende informatie via het jaarverslag verantwoorden. Bovendien moeten instellingen deze informatie ook publiceren op de instellingswebsite. Tussentijds rapporteren leidt tot extra werkzaamheden van zowel de instellingen als de betrokken accountants met zowel financiële als administratieve lasten.

Naar aanleiding van de vraag van de leden hoe de Minister aankijkt tegen het openbaar en transparant maken van eventuele geschenken aan bestuurders en instellingen, wordt opgemerkt dat daar geen afspraken over zijn gemaakt. Hierbij wordt ook verwezen naar het rapport «Een lastig gesprek», advies commissie Behoorlijk Bestuur (Kamerstuk 28 479, nr. 69). Naar aanleiding van dit rapport hebben diverse sectoren hun Code Goed Bestuur aangescherpt en zijn meer maatregelen getroffen om de rolverdeling tussen bestuurders en toezichhouders en het toezicht daarop verder aan te scherpen.

⁴ Kamerstuk 33 495, nr. 36

Ik zie op dit moment geen aanleiding tot het maken van aanvullende afspraken met de nodige aanvullende administratieve lasten voor instellingen.

Tot slot reageer ik op de vragen van de leden van de D66-fractie die betrekking hebben op de «Monitor beloningscodes/cao's bij WNT, 2014» (Kamerstuk 33 495, nr. 93).

De eerste vraag betreft de verminderde kwaliteit van de aangeleverde gegevens en de gevolgen daarvan voor de monitor. De organisaties die dit onderzoek onafhankelijk hebben uitgevoerd, SEOR en Panteia, beschrijven in de «Monitor beloningscodes/cao's bij WNT, 2014» dat de kwaliteit van de aangeleverde gegevens iets is verminderd.

- Een belangrijke oorzaak hiervan lag in het e-formulier dat voor de aanlevering van de gegevens beschikbaar was gesteld. Dit is het digitale formulier waarmee instellingen de WNT-gegevens hebben doorgegeven aan DUO. Het gebruik hiervan leidde tot dubbele meldingen van personen, doordat bij een wijziging zowel de eerste als de tweede invoer werd bewaard.
- Daarnaast bleek dat de in- en uitdiensttreding en de omvang van het dienstverband niet altijd door instellingen waren ingevuld.

De resultaten die in de monitor zijn opgenomen zijn betrouwbaar en gecorrigeerd voor de hierboven vermelde oorzaken. In de nieuwe manier van aanleveren van gegevens – via XBRL – zijn verschillende kwaliteitscontroles opgenomen, waaronder een controle dat alle wettelijk verplichte informatie wordt opgegeven. Ik heb er vertrouwen in dat de kwaliteit van de gegevens over 2015 daardoor verbetert. Over de bezoldigingsgegevens 2015 zal wederom een monitor opgesteld worden.

De leden vragen voorts of de bezoldigingen richting de maxima groeien of juist niet. In de monitor wordt geconcludeerd dat de bezoldigingen aan de top dalen: minder bestuurders hebben in 2014 een bezoldiging boven de norm uit de code of de cao ontvangen. De gemiddelde bezoldiging van bestuurders onder de maxima over de afgelopen periode (sinds 2012 tot en met 2014) is wisselend en laat geen (stijgende) tendens zien. In de meeste sectoren was de gemiddelde bezoldiging in 2014 wel iets hoger dan in 2013, maar meestal nog steeds lager dan in 2012. Dit wordt voor de toekomst in de gaten gehouden.

Tot slot vragen de leden van de D66-fractie hoe het staat met de uitvoering van de motie van het lid Van Meenen c.s. over arbeidsvoorwaarden van bestuurders als onderdeel van de cao voor al het onderwijspersoneel. Deze motie is uitgevoerd met de brief van 3 februari 2015 over de bezoldiging van topfunctionarissen in verband met de Wet verlaging bezoldigingsmaximum WNT (Kamerstuk 33 495, nr. 61). Vanwege de deregulering van de arbeidsvoorwaardenvorming is het Ministerie van OCW geen partij meer bij het tot stand komen van cao's. Wel vinden er afstemmingsgesprekken plaats over de inhoud van de cao's. Het met elkaar in de pas laten lopen van arbeidsvoorwaarden voor bestuurders en onderwijspersoneel is daarbij een vast onderwerp.